

การเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคมระหว่างผู้ใหญ่และหนุ่มสาวในระดับการศึกษาสูง
เกี่ยวกับครอบครัวและการสมรส

(THE VALUES WITH RESPECT TO MARRIAGE AND FAMILY OF EDUCATED
OLDER GENERATION AND YOUNGER GENERATION INDIVIDUALS : A
COMPARATIVE STUDY)

โดย

นางสาวกัญญา แสงสุชาติ ค.บ. กศ.บ.

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาจิตวิทยา

พ.ศ. ๒๕๑๐

000064

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฯ เป็นส่วน
ประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

1/ค.ม. ๒๕๖๒

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการทรววิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

กรรมการ

สมทบ @ สรรพสิทธิ์

กรรมการ

กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุรี จุติกุล

วันที่..... เดือน..... ปี.ศ.....

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้คือ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคมของคนไทยในระดับการศึกษาสูงเกี่ยวกับครอบครัวและการสมรส ระหว่างผู้ที่เคยเป็นหนุ่มสาวในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ กับผู้ที่เคยเป็นหนุ่มสาวในสมัยปัจจุบัน ตัวอย่างประชากรคือ กลุ่มนิสิตปีสุดท้ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน ๓๖๕ คน เป็นชาย ๑๕๐ คน หญิง ๒๑๕ คน และกลุ่มผู้ใหญ่ซึ่งเคยเป็นหนุ่มสาวในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๑๐ คน เป็นชาย ๗๒ คน หญิง ๓๘ คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Accidental Sampling ให้ตอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากผลการศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมทางสังคมในวินัยที่ประจักษ์ขึ้นในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มค่านิยมย่อย ๓ ประเภทด้วยกันคือ ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก การพบปะสมาคม และการปฏิบัติตนของหนุ่มสาว การเลือกคู่ครอง การหมั้น การแต่งงาน การครองเรือน การมีบุตรและการอบรมเลี้ยงดู ทั้งหมดมีจำนวน ๔๔ ข้อ แบ่งออกเป็น ๓ แบบด้วยกันคือ แบบ Rating Scale ซึ่งประเมินค่าของการตอบสนองเป็น ๔ ระดับ มีจำนวน ๒๔ ข้อ แบบให้เลือกตอบเพียงข้อเดียวซึ่งมีตัวเลือกไม่จำกัด มีจำนวน ๓๐ ข้อ และแบบให้เรียงลำดับความสำคัญ ๕ ข้อ ผลปรากฏว่า ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวและการสมรสที่บุคคลทั้งสองกลุ่มยึดถืออยู่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาผลของการวิจัยค่านิยมกลุ่มย่อย ปรากฏผลดังนี้คือ (๑) ค่านิยมเกี่ยวกับความรักของกลุ่มหนุ่มสาวในปัจจุบัน และผู้ที่เคยเป็นหนุ่มสาวในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไม่มีความแตกต่างกัน คือถือว่าความรักเป็นสิ่งสำคัญในการแต่งงาน (๒) ตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มต่างถือว่าการสมาคมกันระหว่างหนุ่มสาวเป็นสิ่งสำคัญในการเลือกคู่ครอง แต่หญิงสาวไม่ควรจะไปไหนมาไหนกับชายหนุ่มสองต่อสอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาค่ำคืน หนุ่มสาวในปัจจุบันปรารถนาที่จะแสดงความสนิทสนมกันได้มากกว่าหนุ่มสาวในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ (๓) หนุ่มสาวปรารถนาที่จะเลือกคู่ครองด้วยตนเองเป็นประการสำคัญ และคุณสมบัติที่สำคัญในการเลือกคู่ครองคือ คุณธรรม การศึกษา สุขภาพ อนามัยดี นอกจากนั้นชายหนุ่มมีแนวโน้มปรารถนาที่จะมีคู่ครองมากกว่าหนึ่งคน แต่ไม่ปรารถนาให้ผู้หญิงมีคู่ครองมากกว่าหนึ่งคน (๔) ชายลดความสำคัญในเรื่องการประกอบพิธีหมั้นลง แต่หญิงยังเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญอยู่ (๕) ค่านิยมของหญิงเกี่ยวกับอายุที่ควร จะทำการสมรสคือชายหนุ่มควรจะทำการสมรสเมื่ออายุ ๓๐ ปีหรือมากกว่า และหญิงสาวควรจะทำการสมรส

ระหว่างอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี (๒) รายได้ของหนุ่มสาวเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการสมรส (๓) หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของชายภายในครอบครัวคือ เป็นผู้นำครอบครัว หา รายได้มาสู่ครอบครัว และให้การศึกษากับบุตร หน้าที่ของหญิงคือดูแลครอบครัวให้ได้รับความสุข เป็นแม่บ้านอบรมเลี้ยงดูบุตรและให้การศึกษากับบุตร (๔) ชายเห็นว่าการเขียนตียังมีความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูบุตร แต่หญิงเห็นว่าเป็นสิ่งที่ทันสมัยแล้ว

Abstract

The basis purpose of this research is to compare social values with respect to family and marriage among two groups of Thai intelligents, namely, students and adults. The student group consists of 150 boys and 215 girls who are studying in the senior classes of Chulalongkorn University. The subjects in adult group were selected on the basis of their high educational background and age born around 1922. The group members 78 men and 32 women. Both samples were selected by accidental sampling method. The subjects were asked to reply to the questionnaire which was drawn up on the analysis of subject-contents of Thai novels, written during or before the Second World War. The social values, then, were agrouped into 7 categories: love, dating, mate selection, engagement, marriage, family-life and child-rearing. The questionnaire comprises 99 items which can be devided into 3 section: rating scale 64 items, multiple choices 30 items and 5 items for rank order. The differences between the groups are determined by mean score of the responses. The t technique and chi square are utilized in the analysis of the data. The major finding of this study is that there is no difference in social values with respect to family and marriage between those two samples. The results of this study may be summarized as follows: (1) In both samples, the subjects seem to desire a marriage of love and friendship. (2) Dating system is an important part of mate selection and holds the positive value on dancing. (3) Boys and girls desire to choose their spouse by themselves and the qualities of the mate are ethics, education, and health, respectively. (4) Females have more positive value on engagement than males. (5) The preference seems to be for later marriage, that is, males should be married after they are over 30 years and females between 25-29 years. (6) The income of boys and girls is the most important obstacle in marriage. (7) The most important duty of the husband is to be leader of the family and that of the wife is to look after the family welfare. (8) Males express approval of punishment as still the effective method in child-rearing, but females regard it as out of date.

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์นี้ รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุรี จุติกุล อาจารย์ควบคุมการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัทธา สายบุญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลุมน อมรวิวัฒน์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นในการเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์และได้ตลอดเวลาอันมีค่าช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการทดลองจนได้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลาที่ผู้เขียนได้ทำการวิจัย จึงทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๘ ท่านคือ อาจารย์ นพ วัลลภ กวงศ ๗ อยุธยา ม.ร.ว. กิจฤทธิ์ ปรมาโมช คุณโหมม โรจนวิภาศ อาจารย์ เป็ลียง ๗ นคร อาจารย์ รัญจวน อินทรกำแหง อาจารย์ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ อาจารย์ ม.ล. บุญเหลือ เทพสุวรรณ และ รองศาสตราจารย์ สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงศ ที่ได้กรุณาตลอดเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาและเป็นผู้เลือกนวนิยายไทยใหญ่เขียนไว้วิเคราะห์เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบรรดาท่านผู้ใหญ่ที่กรุณาตลอดเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถาม และอาจารย์ ที่ได้ช่วยแจกแบบสอบถามให้แก่บัณฑิตและขอขอบคุณหัวหน้าบัณฑิตทดลองจนได้สัปดาห์ที่ได้ช่วยตอบแบบสอบถาม ให้เป็นอย่างดี อาจารย์อีกท่านหนึ่งที่ได้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างดี คือ ดร. พจน ณะเพียรชัย ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางสถิติ

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณสภาวิจัยแห่งชาติที่ได้กรุณาให้ทุนการวิจัยและได้เขียนไว้ให้ เครื่องค่าแวม ตลอดจนนักศึกษาของศูนย์ศึกษาและอบรมนักวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์รุ่นที่ ๔ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อทดสอบเบื้องต้นมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ช
บทที่	
๑. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
การวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๕
๒. วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล	
ตัวอย่างประชากร	๘
แบบสอบถาม	๑๐
๓. ผลการวิจัย	๑๔
๔. การอภิปรายผลการวิจัย	๓๕
๕. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๕๑
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและนวนิยายไทย	๕๔
ภาคผนวก ข. ตัวอย่างแบบสอบถาม	๕๖
บรรณานุกรม	๑๐๗

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑	๑๕
๒	๑๖
๓ ก	๑๗
ข	๑๘
๔	๒๒
๕	๒๓
๖	๒๔
๗	๒๕

๘	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการตอบสนองเกี่ยวกับค่านิยมในเรื่อง เป็นภรรยาอ้อย จำแนกตามกลุ่มและเพศ	๒๒
๙	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการตอบสนองเกี่ยวกับค่านิยมในเรื่อง ที่ชายมีภรรยาอ้อย จำแนกตามกลุ่มและเพศ	๒๓
๑๐	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการตอบสนองเกี่ยวกับค่านิยมในเรื่อง การที่หญิงไปแต่งงานกับฝรั่ง จำแนกตามกลุ่มและเพศ	๒๔
๑๑	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการตอบสนองเกี่ยวกับค่านิยมในเรื่อง การที่ชายไปแต่งงานกับแหม่ม จำแนกตามกลุ่มและเพศ	๒๕
๑๒	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการตอบสนองเกี่ยวกับค่านิยมในเรื่อง การหมั้นระหว่างกลุ่มนิสิตและกลุ่มผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศ	๓๐
๑๓	การเปรียบเทียบลำดับความสำคัญของอุปสรรคในการสมรสของกลุ่ม นิสิตและกลุ่มผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศแสดงเป็นร้อยละ	๓๑
๑๔	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการตอบสนองเกี่ยวกับค่านิยมในเรื่อง การครองเรือนระหว่างกลุ่มนิสิตและกลุ่มผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศ	๓๒
๑๕	การเปรียบเทียบลำดับความสำคัญของความรักระหว่างสามีและ ภรรยาของกลุ่มนิสิตและกลุ่มผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศ	๓๕
๑๖	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการตอบสนองเกี่ยวกับค่านิยมในเรื่อง การมีบุตร และการอบรมเลี้ยงดูบุตร ระหว่างกลุ่มนิสิตและกลุ่ม ผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศ	๓๖
๑๗	การเปรียบเทียบลำดับความสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ภายในครอบครัวของ สามีภรรยา ระหว่างกลุ่มนิสิตและกลุ่มผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศ	๓๘